



PROIECTUL "BIOPSIA RENALĂ CA INSTRUMENT DE APROFUNDARE A CUNOAȘTERII ÎN DOMENIUL BOLILOR GLOMERULARE – CURS INTRODUCATIV DE NEFROPATOLOGIE"

FINANȚAT DIN GRANTURI SEE - FONDUL PENTRU RELAȚII BILATERALE LA NIVEL DE
PROGRAM - PROGRAMUL RO14 "CERCETARE ÎN SECTOARE PRIORITARE"

Titlul proiectului: Biopsia renală ca instrument de aprofundare a cunoașterii în domeniul bolilor glomerulare – Curs introductiv de nefropatologie

Durata proiectului: 19.09.2016 – 15.01.2017

Bugetul proiectului: 17095,20 RON

Sursa de finanțare: Finanțare nerambursabilă prin Mecanismul financiar al Granturilor SEE 2009-2014

Contract de finanțare: 4BIL/19.09.2016

Director de proiect: Ș.L. Dr. Cristina Căpușă

Partenerul Român: Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila", București
Responsabil proiect: Conf. Dr. Gener Ismail

Partenerul Norvegian: Renal Research Group – Universitatea din Bergen
Responsabil proiect: Prof. Dr. Hans-Peter Marti

Coordonator științific: Prof. Dr. Gabriel Mircescu

Informații generale despre programul de finanțare

Prin programele Granturilor SEE (*Spațiul Economic European = European Economic Area*) Norvegia, Islanda și Lichtenstein - în calitate de state donatoare - contribuie în strânsă cooperare cu Uniunea Europeană la reducerea inegalităților sociale și economice din Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor bilaterale cu 15 țări beneficiare din Europa: cele 12 țări nou intrate în Uniunea Europeană, Grecia, Portugalia și Spania (www.eeagrants.org). Principalele domenii susținute sunt: protecția mediului înconjurător și schimbările climatice, cercetarea științifică și educația, societatea civilă, sănătatea și copiii, egalitatea între genuri, justiția și moștenirea culturală. Pentru perioada 2009-2014, granturile SEE și Norvegiene au alocat fonduri de 1,79 miliarde EUR, din care contribuția Norvegiei a fost în jur de 97%.

Programul RO14 „Cercetare în Sectoare Prioritare”, unul dintre programele finanțate cu scopul reducerii diferențelor economice și sociale din Spațiul Economic European, urmărește îmbunătățirea cooperării în cercetare între comunități științifice din România, Norvegia, Islanda și Liechtenstein prin stimularea colaborării pe termen lung și a parteneriatelor egale între entități de cercetare. Sunt sprijinite proiecte comune de cercetare, indiferent de aria tematică, realizate de instituții publice sau private din aceste țări prin finanțarea oferită de granturile SEE (85%) și de la bugetul statului român (15%). Principalul obiectiv este consolidarea relațiilor bilaterale în domeniul cercetării prin identificarea de parteneri pentru proiecte comune



de cercetare și pregătirea unei aplicații de proiect, stabilirea de rețele, schimb, comunicare și transfer de cunoștințe, tehnologie, experiență și bune practici.

Detalii suplimentare despre program pot fi găsite la <http://www.research.ro/ro/articol/3446/programe-interna-ionale-despre-program>.

Informații generale despre parteneri

Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" (UMF-CD) este cea mai veche și una dintre cele mai mari instituții de învățământ superior medical din România. Are 4 facultăți (Medicină, Medicină Dentară, Farmacie și Facultatea de Moașe și Asistenți Medicali), cu 24 de departamente academice drept unități funcționale și colaborează cu >30 de spitale și institute din București. Departamentul Învățământ Clinic 3 (Nefrologie, Urologie, Imunologia transplantului, Dermatologie, Alergologie) include trei din cele patru clinici universitare specializate în nefrologie care există în București: Disciplina de Medicină Internă și Nefrologie a Spitalului Clinic de Nefrologie "Dr. Carol Davila", Disciplina de Medicină Internă și Nefrologie a Institutului Clinic Fundeni și Disciplina de Nefrologie a Spitalului "Sf. Ioan". Primele două dintre aceste Discipline, care vor realiza în colaborare actualul proiect din partea UMF-CD, au experiență bogată în desfășurarea proiectelor de cercetare și educaționale, după cum reiese din cele >20 de comunicări științifice expuse anual la congrese internaționale și naționale, >4 articole științifice publicate anual în reviste recunoscute ISI Thomson și din implicarea în >10 granturi pentru cercetare medicală și dezvoltare a resurselor umane în ultimii 10 ani. Principalele arii științifice de interes sunt: epidemiologia Bolii cronice de rinichi, anemia renală, nutriția în bolile renale, transplantul renal, stresul oxidativ, vasculite și boli glomerulare.

The Renal Research Group este unul din cele 18 grupuri de cercetare ale Departamentului de Medicină Clinică al Universității din Bergen. Scopul și misiunea Departamentului este de a desfășura cercetare și educație medicală la cel mai înalt nivel internațional. Activitatea științifică este axată pe studii clinice combinate cu cercetare fundamentală de laborator, cercetare epidemiologică bazată pe registre și analiza investigațiilor imagistice. *Renal Research Group* (RRG) a desfășurat cercetări fundamentale în domeniile bolilor de rinichi și hipertensiunii arteriale în ultimii 40-50 ani. Colaborează strâns cu Registrul Norvegian de Biopsii Renale (care a fost înființat în 1988 și este în prezent cel mai mare registru activ de biopsii renale din lume, cu date colectate de la >13000 bolnavi), astfel că activitatea de cercetare a RRG este actualmente centrată pe utilizarea biopsiilor de rinichi (proteomică, secvențializare ARN, genomică, epidemiologie). Proiectele curente pe care le conduce cuprind studii referitoare la glomerulonefrita cu IgA, nefropatie diabetică, boala Fabry și nefropatia membranoasă. În domeniul cercetărilor epidemiologice, principalul obiectiv este depistarea unor indicatori ai evoluției către insuficiență renală la momentul biopsiei renale.

Informații generale despre proiect

Context științific: Glomerulopatiile sunt cauze frecvente ale Bolii cronice de rinichi (BCR) care este responsabilă de ≈10% din bolile cronice non-comunicabile – povară notabilă pentru sistemele de sănătate. Biopsia renală certifică diagnosticul și permite stratificarea pacienților în sub-grupuri de boli specifice. În plus,



furnizează probe de țesut pentru studii de transcriptomică, genomică și proteomică menite să identifice noi biomarkeri pentru prevenirea, detectarea precoce și tratamentul BCR.

Întrucât diagnosticul histologic este crucial pentru toate glomerulopatiile (primitive, sau afectare secundară renală în boli sistemice), precum și pentru unele nefropatii tubulo-interstițiale și vasculare (inclusiv patologia grefei renale), a învăța cât mai mult despre histopatologia renală este un obiectiv major al curriculei de pregătire în nefrologie peste tot în lume. Mai mult, interpretarea corectă a probelor de țesut renal este o provocare și pentru anatomo-patologi. De aceea, multe universități au introdus o sub-specializare nouă: Nefro-patologia.

Obiective științifice:

1. Îmbunătățirea cunoștințelor și deprinderilor profesionale ale tinerilor medici nefrologi și anatomo-patologi din România în domeniul diagnosticului histologic al bolilor glomerulare.
2. Crearea premizelor pentru colaborarea viitoare prin proiecte de cercetare comune între disciplinele de nefrologie ale UMF-CD și *Renal Research Group* al Universității din Bergen.

Metodologie: Grupul țintă de audiență cuprinde între 35-50 participanți acceptați pe principiul "primul venit – primul servit", în principal tineri medici nefrologi și anatomo-patologi, fie rezidenți, doctoranzi sau tineri specialiști (în primii 5 ani după obținerea titlului de medic specialist). Cursul este planificat pentru două zile consecutive, cu 5-6 ore de sesiuni științifice zilnic, care vor include prelegeri teoretice și prezentări de cazuri interactive (va fi utilizat sistem de tele-voting). Prelegerile și demonstrațiile vor fi prezentate de experți în nefrologie și patologie renală, unii dintre membrii echipei proiectului și alții, ca lectori invitați. Cursul va avea loc în sala de conferințe a Spitalului Clinic de Nefrologie "Dr. Carol Davila" București (corp A, etaj 4), cu capacitate de până la 70 locuri, dotată cu tot echipamentul electronic necesar activităților de învățământ. Suportul de curs va fi pus la dispoziția participanților sub forma unui *Syllabus* tipărit. Va fi acordat certificat de participare. *Feedback*-ul participanților va fi evaluat prin chestionare de satisfacție, la finalul cursului.

Echipei proiectului: S.L. Dr. Cristina Căpușă (UMF-CD), Prof. Dr. Gabriel Mircescu (UMF-CD), Conf. Dr. Gener Ismail (UMF-CD), Dr. Simona Stancu (UMF-CD), Prof. Dr. Hans-Peter Marti (RRG), Assoc. Prof. Dr. Sabine Leh (RRG).

Rezultate așteptate: Rezultatul direct va fi creșterea cunoștințelor tinerilor medici nefrologi și anatomo-patologi participanți la curs asupra rolului biopsiei de rinichi în diagnosticul glomerulopatiilor.

În plus, colaborarea, comunicarea și schimbul de experiență și bune practici în privința biopsiei de rinichi (referitor la practicarea acesteia, interpretarea rezultatelor sale și utilizarea materialului tisular obținut în scop de cercetare) între cele două instituții publice de învățământ superior medical din România și Norvegia, vor contribui la o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă. Aceasta oferă posibilitatea identificării unor domenii de interes științific comun ale celor două instituții astfel încât să fie demarate protocoale comune de cercetare.